

ESA 2022 15

Financiële regelgevers in de EU waarschuwen consumenten voor de risico's van cryptoactiva

De Europese toezichthoudende autoriteiten (EBA, ESMA en EIOPA – de ESA's) waarschuwen consumenten dat veel cryptoactiva zeer risicovol en speculatief zijn. Ze zijn voor de meeste consumenten niet geschikt als belegging of als betaalmiddel.

Consumenten lopen een zeer reëel risico dat ze al hun belegde geld kwijtraken als ze deze activa kopen. Consumenten moeten zich bewust zijn van de risico's van misleidende reclame, die vaak ook via sociale media en influencers wordt verspreid. Consumenten moeten met name op hun hoede zijn als er snelle of hoge opbrengsten worden beloofd, zeker als die te mooi lijken om waar te zijn.

Ook moeten consumenten zich ervan bewust zijn dat ze geen verhaal kunnen halen en geen bescherming genieten, aangezien cryptoactiva en bijbehorende producten en diensten volgens de huidige EU-regels inzake financiële diensten in de regel buiten de bestaande beschermingsregelingen vallen.

WAT U MOET WETEN EN CONTROLEREN

U dient zich bewust te zijn van de specifieke risico's van cryptoactiva en aanverwante producten en diensten. U dient vervolgens zorgvuldig af te wegen of de risico's passend zijn in het licht van uw eigen risicobereidheid en financiële situatie. Daartoe behoort het risico dat:

- u al het geld dat u belegt, kunt kwijtraken;
- koersen op korte termijn snel kunnen dalen en stijgen;
- u het slachtoffer kunt worden van oplichting, fraude, operationele fouten of cyberaanvallen; en
- u waarschijnlijk geen aanspraak kunt maken op bescherming of compensatie als het misgaat.

Als u overweegt cryptoactiva of aanverwante producten en diensten te kopen, dient u zich de volgende vragen te stellen:

- kan ik het me veroorloven om al het geld dat ik beleg, te verliezen?
- ben ik bereid grote risico's te nemen om het voorspelde rendement te behalen?
- begrijp ik de kenmerken van de cryptoactiva of crypto-gerelateerde producten en diensten?
- heb ik te maken met gerenommeerde ondernemingen/partijen?

- zijn de ondernemingen/partijen waarmee ik te maken heb op een zwarte lijst gezet door de relevante nationale autoriteiten?¹
- ben ik in staat om de apparatuur die ik gebruik voor het kopen, opslaan of overdragen van cryptoactiva, inclusief mijn privésleutels, effectief te beschermen?

Wat zijn de belangrijkste risico's?

- **Extreme koersschommelingen:** veel cryptoactiva zijn onderhevig aan plotselinge en extreme koersschommelingen en zijn speculatief, omdat de koers vaak uitsluitend afhankelijk is van de consumentenvraag (d.w.z. dat ze mogelijk niet door activa gedekt zijn of een andere tastbare waarde bezitten). Het is mogelijk dat u al uw belegde geld of een groot deel daarvan kwijtraakt. De extreme koersschommelingen houden ook in dat veel cryptoactiva niet geschikt zijn als waardereserve, noch als betaalmiddel;
- **Misleidende informatie:** bepaalde cryptoactiva en crypto-gerelateerde producten worden op agressieve wijze onder de aandacht gebracht bij het publiek, met behulp van marketingmateriaal en andere informatie die mogelijk onduidelijk, onvolledig, onjuist of zelfs opzettelijk misleidend is. Zo zijn advertenties op sociale media vaak erg kort, waarbij de focus ligt op de potentiële winsten en niet op de hoge risico's ervan. Pas ook op voor 'influencers' op sociale media die een financiële drijfveer hebben om bepaalde cryptoactiva en crypto-gerelateerde producten en diensten aan te prijzen en daardoor mogelijk eenzijdig zijn in hun communicatie hierover;
- **Ontbreken van bescherming:** de meerderheid van de cryptoactiva en de verkoop van crypto-gerelateerde producten of diensten zijn niet gereguleerd in de EU.² In deze gevallen kunt geen aanspraak maken op de rechten en bescherming die consumenten van gereguleerde financiële diensten genieten, zoals klachten- of verhaalmechanismen;
- **Complexiteit van het product:** producten die posities in cryptoactiva aanbieden kunnen zeer complex zijn en kenmerken hebben die de orde van grootte van de verliezen in het geval van ongunstige koersschommelingen kunnen doen toenemen. Gezien hun complexiteit zijn deze producten voor veel consumenten niet geschikt;
- **Frauduleuze activiteiten:** er zijn talrijke nep-cryptoactiva en oplichtingspraktijken in verband met dergelijke activa, en u moet zich ervan bewust zijn dat het enige doel daarvan is om u te beroven van uw geld via verschillende technieken, zoals phishing;
- **Marktmanipulatie, gebrek aan koerstransparantie en een lage liquiditeit:** het is vaak onduidelijk hoe de koersen van cryptoactiva tot stand komen en hoe transacties op beurzen worden uitgevoerd. Het bezit van bepaalde cryptoactiva is ook sterk geconcentreerd, wat de koersen of liquiditeit kan beïnvloeden. Mogelijk krijgt u dan ook geen eerlijke prijs of behandeling als u cryptoactiva koopt of verkoopt, of kunt u uw

¹ Wees ervan bewust dat wanneer een onderneming/partij niet op een zwarte lijst staat, dat geen garantie is dat u er veilig mee in zee kunt gaan

² Sommige lidstaten in de EU hebben nationale regels ingevoerd om bepaalde cryptoactiva en aanverwante producten of diensten te reguleren. Daarnaast moeten aanbieders van bepaalde typen cryptoactivadiensten, waaronder wisseldiensten en bewaardiensten, een vergunning hebben of geregistreerd zijn met het oog op de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. Raadpleeg voor meer informatie de relevante bevoegde autoriteit.

cryptoactiva niet zo snel verkopen als u zou willen doordat er geen potentiële koper is. Er is al diverse malen melding gedaan van marktmanipulatie; en

- **Hacks, operationele risico's en veiligheidskwesaties:** de 'distributed ledger'-technologie die ten grondslag ligt aan cryptoactiva, kan specifieke risico's met zich meebrengen. Verschillende emittenten van en dienstverleners voor cryptoactiva, met inbegrip van cryptobeurzen en leveranciers van wallets, hebben te kampen gehad met cyberaanvallen en ernstige operationele problemen. Veel consumenten hebben hun cryptoactiva verloren of verliezen geleden als gevolg van dergelijke hacks en storingen, of doordat ze de privésleutels die toegang bieden tot hun activa, zijn kwijtgeraakt.

Achtergrondinformatie

Deze waarschuwing is gebaseerd op artikel 9, lid 3, van de oprichtingsverordeningen van de ESA's.³ Zij volgt op eerdere waarschuwingen over de risico's van het kopen/bezit van cryptoactiva.^{4,5,6}

Cryptoactiva kunnen worden gedefinieerd als een digitale weergave van waarde of rechten die elektronisch kunnen worden overgedragen en bewaard met behulp van 'distributed ledger'-technologie of een soortgelijke technologie.

De ESA's constateren toenemende belangstelling van consumenten voor cryptoactiva, waaronder zogenaamde virtuele valuta's en de opkomst van nieuwe typen cryptoactiva en crypto-gerelateerde producten en diensten, bijvoorbeeld zogenaamde niet-vervangbare tokens (non-fungible tokens, NFT's), derivaten met cryptoactiva als onderliggende activa, unit-linked levensverzekeringen met cryptoactiva als onderliggende activa en gedecentraliseerde financiële toepassingen (DeFi), die beweren hoge en/of snelle opbrengsten te genereren. De ESA's zijn bezorgd over het feit dat een toenemend aantal consumenten deze activa koopt in de verwachting een goed rendement te behalen zonder zich bewust te zijn van de hoge risico's die daaraan verbonden zijn.

In september 2020 heeft de Europese Commissie een wetgevingsvoorstel gepresenteerd voor regelgeving op markten in cryptoactiva.⁷ Het voorstel biedt een uitgebreid kader voor de regelgeving en het toezicht op emittenten en verleners van diensten voor cryptoactiva teneinde consumenten en de integriteit en stabiliteit van het financiële stelsel te beschermen.

³ Verordening (EU) 2019/2175 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2019 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1093/2010 tot oprichting van een Europese toezichhoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), PB L 331 van 15.12.2010, blz. 12; Verordening (EU) nr. 1094/2010 tot oprichting van een Europese toezichhoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen), PB L 331 van 15.12.2010, blz. 48; Verordening (EU) nr. 1095/2010 tot oprichting van een Europese toezichhoudende autoriteit (Europese Autoriteit voor effecten en markten), PB L 331 van 15.12.2010, blz. 84.

⁴ EBA (2013), [Waarschuwing aan consumenten inzake virtuele valuta's](#), 12 december

⁵ ESA's (2018), [ESA's waarschuwen consumenten voor de risico's van virtuele valuta's](#), 12 februari

⁶ ESMA (2021), [ESMA sees high risks for investors in non-regulated crypto-assets](#), 17 maart.

⁷ Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende markten in cryptoactiva en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937, COM/2020/593, 24/09/2020.

Consumenten worden er echter op gewezen dat het voorstel afhankelijk is van de uitkomst van de wetgevingsprocedure.⁸ Consumenten zullen pas profijt hebben van de waarborgen in dat voorstel als het is goedgekeurd en in werking is getreden.

Op de datum van deze waarschuwing zijn er meer dan 17 000 verschillende cryptoactiva, waarvan sommige ook wel 'virtuele valuta's' of digitale 'munten' of 'tokens' worden genoemd.⁹ De belangrijkste cryptoactiva van dit moment zijn de Bitcoin en de Ether, die samen ongeveer 60% van de totale marktkapitalisatie van cryptoactiva vertegenwoordigen. Het energieverbruik van sommige cryptoactiva is hoog, bijv. als gevolg van mining- en valideringsprocessen, en consumenten dienen zich bewust te zijn van de impact daarvan op het milieu.¹⁰

⁸ [De gewone wetgevingsprocedure - Consilium \(europa.eu\)](#)

⁹ Bron: Coinmarketcap.com, gegevens per 3 maart 2022

¹⁰ Zie voor meer informatie bijvoorbeeld Cambridge Centre for Alternative Finance (2022), '[Cambridge Bitcoin Electricity Consumption Index](#)'